

Hilde Henriksen Waage

Institutt for arkeologi, konservering og historiske studier (IAKH),
Universitetet i Oslo (UiO)

HIS 2411/HIS 4411 Neighborhood Bully? Stormaktene og Midtøsten siden 1945

Tema 6:

Libanon – landet i klem

Anbefalt litteratur:

Yezid Sayigh og Avi Shlaim, *The Cold War and the Middle East*, ss. 48-124.

Ole Kristian Grimnes, *Den todelte verden, Cappelens verdenshistorie, bd. 18*, ss. 273-278.

Erling Bjøl, *Den nye verdensorden, Cappelens Verdenshistorie, bd. 19*, ss. 182-183, 190-196.

Hovedspørsmål:

- *Hvorfor har vi ingen fred i Midtøsten i dag mellom Israel og palestinerne?*
- *Hvordan kan vi forklare konflikten?*
- *Hva er de dypere liggende årsakene til at konflikten har utviklet seg slik som den har?*
- *Hvorfor er det viktig å kunne historie for å forstå konfliktene i Midtøsten?*
- *Hvordan er de knyttet sammen? Hvordan har de virket inn på hverandre?*
- *Hvordan har stormaktene forholdt seg til regionen?*
- *Hvordan har det virket inn på konfliktene?*

Geografien og folket

Libanon har gjennom historien vært under vekslende kontroll.

Geografien betydningsfull: Fjellene ga beskyttelse, havet kontakt med omverdenen.

Tilfluktssted for etniske og religiøse grupper fra hele Midtøsten.

Området rundt Beirut var en osmansk provins med rundt 400 000 innbyggere, hvorav 4/5 kristne og 1/5 muslimer.

Maktfordeling bygd på etnisk og religiøs tilhørighet

Etter første verdenskrig var Libanon fransk mandatområde.

Maronittene (østkirkeretning) ønsket en uavhengig stat stor nok til å stå på egne bein.

Franskmennene følte de kunne stole på at maronittene ville fremme deres interesser i regionen.

I 1920 opprettet Frankrike et større Libanon med dagens grenser.

De kristne utgjorde bare 1/3 av befolkningen i områdene som ble lagt til.

Resultatet ble et etnisk og religiøst lappeteppes med 18 "offisielle" grupperinger.

I den libanesiske republikken av 1926 utgjorde de kristne 55% av befolkningen.

Maronittene utgjorde 1/3 og var fremdeles den største befolkningsgruppen.

Sunnimuslimene utgjorde 1/5 og var således den nest største befolkningsgruppen. Sunnimuslimene var bitre over utskillelsen fra Syria og ønsket ikke å være underkastet et maronittisk styre i Libanon. Med årene endret den demografiske balansen seg til fordel for muslimer. Ved folketellingen i 1932 var forholdet 51% kristne og 49% muslimer. Allerede på dette tidspunktet var det tydelig at Libanon ikke kunne være både kristent og stort på en gang. Siden 1932 har det ikke vært noen folketelling og fordelingen er uavklart.

Libanesisk uavhengighet og Nasjonalpakten

Libanon ble uavhengig i 1943. Maktforholdene mellom de ulike gruppene ble sementert gjennom Nasjonalpakten. Fordelingen av politisk makt i Nasjonalpakten bygget på folketellingen i 1932. Andelen kristne ble overdrevet, mens andelen sjiamuslimer ble satt altfor lavt. I henhold til Nasjonalpakten skulle presidenten alltid være maronitt, statsministeren sunnimuslim og presidenten i nasjonalforsamlingen sjiamuslim. De kristne sikret seg flertallet i nasjonalforsamlingen på bakgrunn av tallene fra 1932. Den skjeve fordelingen av makt skulle bli en viktig årsak til borgerkrigene og uroen.

Stormaktene og Libanon: Borgerkrigen i 1958

Libanon var forankret i den arabiske verden, men var på overflaten også det mest "vestlige" landet i regionen. Under overflaten ulmet spenningene mellom de ulike religiøse og etniske gruppene, og ikke minst mellom fattig og rik. Camille Chamoun, president fra 1952 til 1958, ønsket Libanon inn i allianse med Vesten. Men blant folket, og særlig muslimer, var beundringen for Nasser og den arabiske nasjonalismen sterk. Vestlig imperialisme var forhatt og heller ikke kommunismen sto særlig sterkt. Chamoun fryktet nasserismen og panarabismen – tanken om at alle arabere var en enhet og skulle stå sammen.

Krisen i 1958 hadde internasjonale, regionale og nasjonale dimensjoner.

En rekke begivenheter på 1950-tallet ledet fram til og forklarer krisen:

- Nasser til makten i Egypt i 1954
- Suez-krisen i 1956: Arabisk nasjonalisme i medvind i hele regionen
- Valget i Libanon i 1957: Camille Chamouns motstandere beskyldte ham for å ha manipulert valget ved hjelp av CIA.
- Dannelsen av Den forente arabiske republikk mellom Syria og Egypt i februar 1958: De kristne i Libanon fryktet at de ville bli presset inn i unionen.
- Kuppet i Irak 14. juli 1958: Slutt på vestlig innflytelse i Irak. Stor trussel mot vestlig politikk i regionen.

Valget i Libanon i 1957 fikk avgjørende betydning: I mai 1958 var det sammenstøt mellom kristne og venstreorienterte grupper ledet av drusere og tilhengere av Nasser. Dette startet en begrenset borgerkrig. Chamoun var bekymret og viste til Eisenhower-doktrinen for på denne måten å oppnå sine politiske ambisjoner om sterkere tilknytning til Vesten. Eisenhower-doktrinen av januar 1957 ga løfte om amerikansk hjelp til land som ønsket det i bekjempelsen av en kommunistisk trussel.

Chamoun framstilte situasjonen i Libanon som en kamp mellom det pro-vestlige Libanon og arabisk nasjonalisme – som samarbeidet med internasjonal kommunisme. I tråd med Eisenhower-doktrinen ba han om hjelp fra USA for å hindre at hans regjering ble styrtet og at borgerkrigen utviklet seg i en mer alvorlig retning.

Dagen etter kuppet i Irak kom 15 000 amerikanske soldater til Libanon. Amerikanerne forsto at kommunismen hadde liten innflytelse i Libanon, men kunne ikke se på at den vestlige sikkerhetsstrukturen i Midtøsten ble svekket. Kampen i Libanon sto i realiteten mellom vestlig eller arabisk-nasjonalistisk innflytelse. USAs inngripen stagget krigslysten. USA fikk vist sin vilje og kapasitet til å beskytte sine regionale interesser.

Virkningene av konflikten mellom Israel og palestinerne

Libanon strategisk klemt mellom Syria og Israel. Landet har blitt brukt som en arena for utkjøpelse av konflikter med egyptere, syrere, jordanere, palestinerne, israelere og iranere på rollelisten. Konflikten mellom Israel og palestinerne blir sett på som særlig destabiliserende.

Mer enn 100 000 palestinske flykninger kom til Libanon etter krigen i 1948. De kristne i Libanon så på flykningene som en trussel mot den skjøre maktbalansen. Palestinerne ble plassert i leire og hadde små muligheter til legalt arbeid. Leirene ble strengt kontrollert av de libanesiske myndighetene. Siden 1948 hadde Israel hatt nære bånd til maronittene i Libanon. Gjennom disse båndene sikret Israel seg innflytelse på politikken overfor den sjiamuslimske jordbruksbefolkningen i Sør-Libanon. Klasseforskjellene økte. De fattige sjiamuslimene i sør ble mer knyttet til de tilsvarende fattige palestinerne.

I 1954 la David Ben-Gurion fram en plan for å destabilisere Libanon. Spørsmålet om vann sto sentralt. Ben-Gurion ønsket at maronittene skulle danne en kristen stat nært knyttet til Israel. Israelerne ønsket tilgang til vann fra elvene Hasbani og Litani etter at USA hadde satt en stopper for forsøket på å endre løpet til Jordan-elven i 1953. Planen ble lagt til side, men ønsket om å kontrollere vannkildene besto.

I 1964 anerkjente araberlandene palestineres rett til å organisere seg og kjempe for å frigjøre Palestina. Paraplyorganisasjonen PLO ble opprettet, sammen med Den palestinske hæren (PLA). Fatah gjennomførte sitt første raid inn i Israel 1. januar 1965 og markerte således startskuddet for revolusjonen, med store konsekvenser for Libanon. Raid utført av palestinerne inn i Israel fra libanesisk territorium førte til gjengjeldelsesangrep og sterke reaksjoner blant lokalbefolkningen i sør.

Krigen i 1967 kom til å endre situasjonen i det fra før fragmenterte Libanon. Mange palestinerne flyktet inn i Sør-Libanon. De høyreorienterte kristne skjerpet sine angrep på det de så som inntrengere og anklaget palestinerne for å ødelegge det libanesiske systemet. De kristne var under press; de utgjorde en stadig minskende del av befolkningen. Muslimene i Libanon så det som sin plikt å gi plass til de palestinske flykningene.

Krigen i 1967 hadde radikalisert de arabiske nasjonalistene i hele Midtøsten. Etter krigen var det et økende amerikansk nærvær i Beirut – både politisk, etterretningsmessig og økonomisk. De anti-amerikanske følelsene økte. Libanesiske venstre-orienterte og palestinske geriljaorganisasjoner vendte seg mot Moskva for å få våpen og trening. Deres mål var å gjøre Libanon til et område for stormaktskonflikt. Sovjetunionen kastet seg ikke inn på den libanesiske innenrikspolitiske arenaen.

Libanon ble ikke noe offer for den tradisjonelle kaldkrigsrivaliseringen:

- Kommunistene sto svakt i Libanon.
- Sovjetunionen hadde et godt forhold til Syria og Egypt. "Lille" Libanon var ikke så geopolitisk viktig.
- Beirut var et fristed for diplomater og forretningsfolk fra hele verden. Det var også godt besatt av spioner fra begge sider av Den kalde krigen.
- Både Sovjetunionen og USA innså at for mye uro i Libanon kunne påvirke konflikten mellom Israel og araberstatene og endre maktbalansen i Midtøsten. Det ønsket ikke supermaktene.
- Første halvdel av 1970-årene var preget av avspenning mellom supermaktene. Uten denne avspenningen er det et spørsmål om USA ville ha tillatt syrerne å gå inn i Libanon for å redde de kristne i 1976.

Forspillet til borgerkrigsutbruddet i 1975

På den ene siden bidro stormaktene til spenninger, som i 1958.

Stormaktene var likevel distansert; trolig av frykt for at den skjøre balansen skulle forrykkes.

Ved utbruddet av borgerkrigen var mangelen på internasjonalt engasjement påfallende: Frankrike og Storbritannia lå lavt; supermaktene hadde for en periode lagt sine rivaliseringer på is; og USA var opptatt andre steder i Midtøsten, særlig i skytteldiplomati mellom Israel og Egypt.

Etter krigen i 1967 forsøkte Israel å reforhandle grensen mot Libanon i FNs Sikkerhetsråd. Ønsket var "sikre grenser".

Israel og Libanon ble enige om at FN-observatører skulle plasseres på begge sider av grensen.

Som følge av krigen i 1967 hadde støtten til palestinerne økt blant libaneserne.

Demonstrasjoner til støtte for palestinerne ble holdt i 1968.

Det kom til blodige sammenstøt mellom den libanesiske hæren og palestinske styrker. Som svar på et palestinsk angrep gikk israelske styrker til angrep på flyplassen i Beirut 28. desember 1968.

Noe libanesiske svar på angrepet kom aldri: Libanons president og forsvarssjef var maronitter; de anså palestinerne, ikke israelerne, som den virkelige fienden.

Libaneserne innså at de ikke kunne stå utenfor den israelsk-palestinske konflikten.

Det ble også tydelig for libaneserne at det ikke kunne stole på Vesten.

Fram til begynnelsen av 1970-tallet hadde det skjøre libanesiske systemet fungert noenlunde.

Arafat og PLOs hadde satt mål av seg til å få opprettet en egen palestinsk stat.

Metodene var angrep på Israel og spektakulære og fryktelige terroraksjoner.

Arafat og hans menn opererte i hovedsak ut av Jordan.

I 1970 fikk Jordans Kong Hussein nok: Palestinernes aktiviteter og tilstedeværelse truet Jordans stabilitet.

Palestinske styrker ble drevet ut av Jordan i en blodig konfrontasjon mellom jordanske styrker og palestinerne: "Svart September".

Rundt 17 000 mennesker ble drept, hovedsakelig palestinere.

Etter "Svart September" flyttet PLO sitt hovedkvarter fra Amman til Beirut.

Nye palestinske flyktninger, inkludert mange væpnede palestinere, strømmet inn i Libanon.

Dette førte til øyeblikkelig opptrapping av aksjoner mot Israel fra Sør-Libanon.

Som følge av aksjonene og israelske motaksjoner flyktet 300 000 libanesere, hovedsakelig sjiamuslimer, til Beirut.

I hovedstaden opplevde sjiamuslimene økonomisk og politisk marginalisering.

Summen av nye palestinske flyktninger, palestinske geriljaoperasjoner mot Israel og internt fordrevne libanesere satte det libanesiske systemet og maktfordelingen under press.

Utbruddet av den libanesiske borgerkrigen i 1975

Gnisten som skulle tenne den libanesiske kruttønnen kom i begynnelsen av 1975.

Borgerkrigen skulle komme til å vare i 15 år og kreve rundt 150 000 ofre.

Krigen utviklet seg raskt til å bli en kamp mellom ulike religiøse militser, geriljagrupper, klaner og rene gangsterbander.

I begynnelsen av 1980-årene regnet man med at det var rundt 80 væpnede grupper som sloss i Libanon.

Borgerkrigen var også en klassekamp: Blant de fattige og undertrykte var palestinere og sjiamuslimer overrepresentert. På den andre enden av skalaen dominerte maronittene.

De libanesiske sunnimuslimene fordelte seg på alle grupperinger.

De undertrykte klassene slo seg etter hvert sammen med den palestinske frigjøringsbevegelsen.

Libanon befant seg i en overgangsfase mellom et føydalt system og et moderne samfunn.

Landet hadde etter 1943 fungert som alle araberes hovedstad:

- Finanssentrum
- Relativt frie og livlige politiske debatter i pressen
- Arena for akademikere, politikere og forretningsfolk
- Sentrum for arabisk nasjonalisme med oppslutning fra store deler av den muslimske befolkningen i landet

De kristne i Libanon sverget imidlertid til en libanesisk nasjonalisme med nær tilknytning til Vesten.

På et regionalt nivå var borgerkrigen preget av palestinernes tilstedeværelse, israelsk og syrisk innblanding, samt rivalisering de arabiske landene i mellom.

På det internasjonale planet var det klart at stormaktene i liten grad involverte seg i konflikten: Libanon var ei hengemyr de ikke frivillig ønsket å engasjere seg i.

Hovedaktørene i borgerkrigen:

- 1) *Den libanesiske nasjonalistbevegelsen (The Lebanese National Movement)*: En løs koalisjon av minst 12 ulike organisasjoner, bl.a. Nasser-tilhengere, venstre-orienterte grupper og en drusisk milits. I front for mer arabisk-orientert politikk. Ledet av druseren Kamal Jumblatt.
- 2) *Falangist-militsen* ledet av Pierre Gemayel og *Tigrene*, ledet av tidligere president Camille Chamoun utgjorde de mest kjente maronittiske fraksjonene. Mange maronitter kjempet mot den muslimske underklassen som de mente satte deres maktposisjon i fare. De kjempet også for en egen kristen og pro-vestlig utenrikspolitikk. Videre kjempet de for å få PLO og palestinerne ut av Libanon. Falangistene formet etter hvert en koalisjon, *The Lebanese Front*.
- 3) *PLO*: De mest kjente geriljaorganisasjonene var Fatah og PFLP (Folkefronten for Palestinas frigjøring). PLO utnyttet den svake libanesiske sentralregjeringen ved å skaffe seg en grad av administrativt selvstyre – en stat i staten – i et belte som strakte seg fra PLOs hovedkvarter i Vest-Beirut til Sør-Libanon og grensen til Israel.

De første sammenstøtene oppsto rundt en fiskerikonflikt i Sidon i Sør-Libanon: Muslimske fiskere med våpen fra PLO protesterte mot kristent monopol. Falangistbevegelsen svarte med et blodig angrep på en palestinsk buss i april 1975. Den libanesiske hæren gikk snart i oppløsning: Ulike deler allierte seg med ulike militsgrupper i samsvar med religiøs tro eller etnisk tilhørighet. Våpenstillstand mellom PLO og falangistene kom i stand i juni 1975. I august brøt det ut kamper mellom libanesiske muslimer og den kristne militsen. Beirut ble delt inn i sektorer: Kristne og muslimske.

I januar 1976 formet falangistene og deres maronittiske allierte Den libanesiske fronten.

Denne gruppen, støttet av den syriske hæren, startet beleiringen av den palestinske flyktningleiren Tel al-Zaatar.

Beleiringen varte i 7 måneder og førte til at PLO ble dratt videre inn i konflikten.

Leiren falt 12. august 1976 – mange palestinere forsøkte å flykte fra leiren, 4 000 av dem ble drept.

Syrias rolle i Libanon

Syrias president Assad ble urolig over utviklingen som kunne ende i deling av Libanon i en kristen stat og en muslimskdominert stat, som ønsket hevn over de kristne.

Assad fryktet at deling kunne trekke Syria inn i en krig mot Israel og valgte å støtte opp om systemet i nabolandet: Den syriske hæren – med USAAs velsignelse – kom den kristne militsen til unnsetning i mai 1976.

Den kristne militsen var under harde angrep fra PLO og den libanesiske nasjonalistbevegelsen.

Lars Sigurd Sunnanå: ”I Midtøsten kan man ha de underligste sengekamerater”.

En våpenhvile mellom PLO og Syria ble undertegnet 16. oktober 1976.

En betingelse for avtalen var at det skulle stasjoneres en arabisk hær i Libanon på 30 000 mann - i realiteten ble styrkene nesten bare sendt fra Syria.

Borgerkrigen var ikke slutt, men tok en annen form: Fokus fra Beirut til Sør-Libanon der maronittene, ved hjelp av Israel, startet en kamp mot palestinerne og den libanesiske nasjonalistbevegelsen.

Mellom 1976 og 1982 ble Libanon delt inn i ulike enklaver/ områder, som ble forsvart av ulike militsgrupper.

Spenningene økte mellom de syriske styrkene og maronittene, samt mellom de ulike maronittiske gruppene.

PLO fortsatte sine angrep mot Israel; israelerne svarte hardt tilbake.

Israels invasjon av Libanon i 1978

I mars 1978 invaderte Israel Sør-Libanon med formål om å ødelegge PLOs baser og opprette et "sikkerhetsbelte" langs grensen.

Israels harde bombing førte til en ny flyktningstrøm nordover mot Beirut; ca. 200 000 libanesere, de fleste sjiamuslimer, flyktet fra sine hjem.

Først etter at det såkalte sikkerhetsbeltet var etablert tok amerikanerne affære.

USA fryktet at deres omfavelse av israelsk politikk skulle få konsekvenser for Camp David forhandlingene og fikk en resolusjon igjennom i FNs Sikkerhetsråd.

Israel svarte sin nærmeste allierte med å gå lenger inn i Libanon.

En ny resolusjon i FNs Sikkerhetsråd krevde tilbaketrekking og opprettelsen av en FN-styrke (UNIFIL) i området.

Israel overlot grenseområdet til *South Lebanon Army* (SLA), en kristen milits med våpen, militært utstyr og trening fra Israel.

SLA, under ledelse av major Saad Haddad, var i konstant klammeri med FN-styrken. PLO på sin side fortsatte beskytningen av det nordlige Israel.

Sommeren 1981 kom den første direkte avtalen mellom PLO og Israel i form av en våpenstillstand.

Arafat hadde vunnet økende internasjonal anerkjennelse; den palestinske lederen hadde skjønt at han ville komme lengre med politiske metoder enn militære aksjoner og terroristangrep.

Israel klarte ikke å finne noen alternativer til PLO i de okkuperte områdene.

PLOs økende status og Arafats grep på situasjonen gjorde at Israel pønsket ut nye planer for å ta knekken på PLO en gang for alle.

Israels invasjon av Libanon sommeren 1982

Etter valget i 1981 dannet Likud en ny og mer slagkraftig regjering under Begin.

Ariel Sharon, forfremmet til forsvarsminister, ble drivkraften bak en plan for å løse krisen i Libanon til Israels fordel.

Sharons plan kom på et tidspunkt der PLO viste tegn til moderasjon.

Planen hadde tre hovedmål:

- Ødelegge PLO som politisk og militær styrke slik at ryggraden til den palestinske nasjonalismen ble knust
- Tvinge syriske styrker ut av Libanon
- Danne en allianse med den ledende maronittfraksjonen ledet av Bashir Gemayel.
- Gjennom Gemayel skulle Israel forsøke å rekonstruere den libanesiske staten.

Operasjon "Fred for Galilea" ble startet 6. juni 1982 etter at det nødvendige påskuddet materialiserte seg ved at Israels ambassadør til London ble skadet i en aksjon utført av Abu Nidal.

Syria ble raskt nøytralisert: 79 syriske fly ble skutt ned.

Med Gemayel ved roret i Beirut mente Israel også at de ville ha større mulighet til å sikre seg Vestbredden - et mål for Sharon og Likud i kampen for et Stor-Israel.

To måneders kamper la Beirut i ruiner.

Forholdene i Vest-Beirut, der PLO holdt til, ble uutholdelige.

Invasjonen vekket sterke reaksjoner innad i Israel og internasjonalt.

18. august 1982: En avtale blir inngått: PLO skulle trekke sine styrker ut av Libanon.

Evakuering av PLO under internasjonal overvåkning: Arafats tropper ble spredt i forskjellige arabiske land; PLO-ledelsen reiste til Tunis.

Rundt 12 000 libanesere og 350 israelere hadde blitt drept i kampene.

Den israelske invasjonen skulle få etterspill som var svært skadelig for Israel.

Den nyvalgte presidenten Bashir Gemayel ble drept.

Israel brøt avtalen fra 18. august etter drapet og sendte hæren tilbake til Vest-Beirut.

Der slapp den falangistmilitsen inn i de palestinske flyktningleirene Sabra og Shatila.

Inne i leirene massakrerte falangistene rundt 1 500 menn, kvinner og barn mens den israelske hæren, som kunne ha forhindret blodbadet, forholdt seg passiv.

Massakren ledet til internasjonal fordømmelse av Israel og sjokkbølger internt.

Ariel Sharon ble senere funnet indirekte ansvarlig for massakrene.

I Libanon gjorde mordet på president Gemayel større inntrykk og førte til besinnelse.

Bashir Gemayels bror, Amin, tok over og gikk i retning av forsoning.

Amin ble møtt av væpnet motstand fra drusere og sjiamilits.

Gemayel følte seg sviktet av USA og snudde seg til Syria som satte inn ytterligere styrker i Libanon for å støtte maronittlederen.

En israelsk-libanesisk avtale ble inngått ved amerikansk mekling i mai 1983: Libanon skulle anerkjenne Israel.

Men Assad og Syria ville ha et ord med i laget: Syriske tropper hadde mange

pressmuligheter gjennom sin kontakt med en rekke libanesiske militsgrupper.

Et angrep på amerikanske styrker i oktober 1983 presset Reagan til å trekke seg ut av Libanon.

Amin Gemayel lovet Syria å si opp avtalen med Israel.

Ikke lenge etter trakk også franske styrker seg ut av den libanesiske hengemyra.

Libanons skjøre fred: Taif-avtalen

I 1989 samlet Libanons politiske ledere seg i Taif i Saudi-Arabia. Resultatet ble en ny Nasjonalpakt:

- Muslimene ble gitt en større rolle i det politiske systemet
- Mer makt ble overført til statsministeren og regjeringen ved å redusere presidentens myndighet
- Maronittene ikke lenger i flertall i nasjonalforsamlingen

Taif-forhandlingene anerkjente de demografiske endringene og tok opp spørsmålet om religiøs identitet som hjørnestein i politikken.

Libanons hærsjef, maronitten Michel Aoun, motsatte seg syrisk overherredømme og proklamerte frigjøringskamp mot Syria.

Det to år lange opprøret krevde mange liv og gjorde Aoun upopulær både blant kristne og muslimer.

I 1990 tok syriske styrker grep: Libanon ble i praksis et lydrike under Syria.

Etter drapet på statsminister Rafik Hariri i februar 2005, måtte Syria, etter stort internasjonalt press, trekke sine styrker ut av Libanon.

Aoun vendte tilbake og hans parti inngikk i februar 2006 en avtale med Hizbollah. Avtalen kan oppfattes som et forsøk på å etablere en maktallianse mellom kristne og sjiamuslimer.

Libanon har gjennom årtier blitt brukt i et kynisk maktspill.

Det internasjonale samfunnet har stort sett latt libaneserne drepe hverandre uten å gripe inn.

Israels invasjon i juli 2006 er det siste eksempelet på stridigheter: Kampene mellom Iran-støttede Hizbollah og den israelske hæren minner oss om at siste ord ennå ikke er sagt.